

Gemeentelijke verantwoordelijkheid en verdeling middelen Gelijke Kansen.

(Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB) 2022, Eerste verdeling Nationaal Programma Onderwijs)

**Behandel iemand zoals hij
is en hij blijft zoals hij is.
Behandel iemand zoals
hij zou kunnen zijn en hij
wordt wie hij kan zijn.**

Goethe

OM
DENKEN

Januari 2022
Janny Rijks
Beleidsmedewerker Onderwijs

Voor u ligt de notitie Gemeentelijke verantwoordelijkheid en verdeling van middelen Gelijke Kansen (die de gemeente als doeluitkering OAB en NPO ontvangt) te komen die onze stad de komende jaren ter beschikking heeft. Middelen die ondersteunend kunnen zijn om kinderen en jongeren in de stad een gelijke kans te geven. Een kans om te worden wie je wilt zijn, een kans om volwaardig mee te kunnen doen in deze steeds veranderende maatschappij.

Het gaat niet om geld, het gaat om kinderen, om jonge mensen.

In deze notitie worden interventies beschreven die vanuit de zgn. Achterstandsmiddelen bekostigd worden. Het woord 'Achterstand' klinkt negatief. Toch heeft niet elk kind een gelijke kans in onze samenleving. Waar je wieg heeft gestaan is nog steeds bepalend voor de toekomst. U wordt meegenomen in datgene wat er nu al gebeurt in onze stad om kinderen en jongeren gelijke kansen te bieden. Daarnaast nemen we u mee in een voortuitblik naar de toekomst.

In de driehoek straat-school-thuisomgeving gebeurt al veel, heel veel. Er liggen voldoende kansen en uitdagingen om in de toekomst ongelijkheid te voorkomen. 'Gelijke kansen, door ongelijke behandeling'.

Terugblik Gorinchem;

Vanaf 2012 is de werkgroep Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) actief binnen de stad. Deze werkgroep staat onder regie van de gemeente. Deelnemende partijen zijn onderwijs, opvang, jeugdzorg, bibliotheek en de Centraal Educatieve Dienst (CED). Het VVE beleid is in 2012 vastgesteld, waarmee tevens de nadere regels voor de OAB middelen. De doelgroepdefinitie, beschreven in dit beleid, om een kind voor VVE te indiceren is niet alleen gericht op taalachterstanden, maar ook op sociaal-emotionele en motorische achterstanden, dit om zoveel mogelijk kinderen gelijke kansen te geven. Tot 2019 was er altijd een overschot aan OAB middelen. In 2020 is gekozen om beleidsrijker in te zetten op "Gelijke Kansen". De verdeling van de OAB middelen vallen onder het OAB beleid waarmee de gemeente voldoet aan de Wet op het Primair Onderwijs (WPO).

In december 2020 heeft de raad vastgesteld dat we van OAB beleid naar Gelijke Kansen Beleid Gorinchem gaan. Doel: verminderen laaggeletterdheid onder de jongeren van Gorinchem¹ en gelijke kansen voor alle jongeren van Gorinchem.

OAB middelen mogen alleen besteed worden aan de doelgroep tot 12 jaar én aan de doorlopende leerlijn, waardoor het mogelijk is een deel van deze middelen in te zetten voor de overdracht naar het voortgezet onderwijs. Vooralsnog zijn er geen onderwijsbudgetten voor de doelgroep 12-18 jaar.

We zijn als 50e gemeente aangesloten bij de Gelijke Kansen Alliantie (GKA). Een platform vanuit de overheid, waarbij naast financiële middelen (€ 140.000 tot einde 2022) ook expertise beschikbaar is. Voor 2022 is voor de gemeente en het onderwijs € 100.000 extra ter beschikking gesteld. Deze middelen mogen zowel op versterken Gelijke Kansen beleid als in de uitvoering onderwijs of interventies op achterstanden door maatschappelijke partners in de stad, worden ingezet. De verdeling van deze middelen vindt plaats i.o.m. het onderwijs. Het Stichtingsbestuur van OVO is penvoerder van deze middelen.

OAB;

Verdeling OAB vindt plaats volgens de Wet op het primair onderwijs (WPO) volgens drie wetsartikelen. Beleidsdoelstelling van OAB: Het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal, het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie.

Het OAB-budget wordt jaarlijks bepaald aan de hand van de achterstandsscores van de gemeenten twee en drie jaar eerder. In september ontvangt de gemeente de voorlopige beschikking voor het

¹ 17% van de 16 jarigen is laaggeletterd, terwijl de benchmark 11% is.

jaar erop (€ 1.366.366 voor 2022) en de definitieve beschikking van het lopende jaar (€ 1.367.899 voor 2021).

OAB subsidies verlopen in periodes. Zo wordt in 2022 de periode 2019-2022 afgesloten. Maximaal 50% van het budget van 2022 mag worden doorgeschoven naar de nieuwe OAB-periode 2023-2026.

Nationaal Programma Onderwijs;

Het onderwijs is hard getroffen door de coronacrisis. Kinderen met extra risico op achterstanden blijken nog meer achterstanden op te lopen. Gelijke Kansen voor alle kinderen staat onder druk. Zo blijkt dat in Gorinchem (te) veel kinderen onder geadviseerd² worden (dashboard Gelijke kansen cohort 2017). 30% Van de kinderen uit de Haarwijk, Gildenwijk en Stalkaarsen tegenover 20% of minder in de andere wijken. Kinderen die door deze onder advisering achterstanden oplopen halen dit bijna niet meer in.

Drie jaar geleden concludeerde de Inspectie in haar jaarlijkse 'Staat van het onderwijs' dat de kansenongelijkheid in het Nederlandse onderwijs groeit.

Een integrale en planmatige aanpak die gericht is op de driehoek thuis – school – omgeving, is essentieel. Vanuit de gedachte dat iedere inwoner taalvaardig moet zijn om mee te kunnen doen, is er samen met de Gorcumse schoolbesturen, (onderwijs) partners en de kinderopvang gekozen voor samenwerking, monitoring en kennisdeling, gericht op bestrijding en voorkomen van laaggeletterdheid. Met de GKA sluiten we vanuit de rol van responsieve, participerende overheid met kennis, onderzoek, financiële middelen en communicatie aan op bestaande of nieuwe initiatieven.

Nationaal Programma Onderwijs

De gemeente Gorinchem krijgt de komende schooljaren (tot juli 2025) een budget van in totaal € 1.264.801,- uit het Nationaal Programma Onderwijs voor het inhalen van corona gerelateerde onderwijsvertragingen bij kinderen en jongeren (€ 118 per leerling).

Het college beslist over de verdeling van de middelen. De Raad dient deze middelen toe te voegen aan de begroting.

Scholen krijgen per leerling een bedrag van € 701 aan aanvullende bekostiging om het schoolprogramma uit te voeren. Daarnaast krijgen de 'achterstandsscholen' extra middelen (De Poorter, Anne Frank, JP de Waale, Samen onderweg en Mariëngaarde).

De middelen vanuit NPO mogen we besteden aan maatregelen die in samenwerking met scholen, kinderdagopvang, buitenschoolse opvang, (jeugdgezondheids)zorg, bibliotheken en andere lokale partijen genomen worden. Deze moeten aansluiten op de behoeften van kinderen in onze gemeente en bij de interventies die scholen al nemen. Hierover is overleg met schoolbesturen, het samenwerkingsverband en de kinderopvangorganisaties. In de LEA van januari is gesproken met de onderwijsbesturen over de inzet van de middelen. Er is afgesproken zoveel mogelijk aan te sluiten bij huidige interventies, deze te onderbouwen met data en 'gezamenlijk' op trekken om tot nieuw beleid te komen (zie hierna).

Totaal beschikbaar

OAB middelen	€ 1.366.366	structureel
NPO middelen	€ 1.264.801	Incidenteel tot einde juli 2025

Vooruitblik Gelijke Kansen Beleid Gorinchem;

De interventies aan de randen van de school hebben pas nut als ze geïntegreerd worden in het onderwijscurriculum (wetenschappelijk directeur Kohnstamm Guuske Ledoux). In onze stad worden

² Schooladvies van Primair Onderwijs naar het Voortgezet onderwijs valt lager uit dan de eindtoets.

verschillende interventies gesubsidieerd uit verschillende “potten”. Een aantal zijn incidenteel (NPO en GKA) en een aantal structureel (OAB, cultuur en jeugdzorg).

M.b.v. incidentele middelen, zoals uit het (Nationaal Programma Onderwijs) NPO en GKA (Gelijke Kansen Alliantie) kunnen we tot nieuw beleid komen. De gewenste situatie is een programma gericht op Gelijke kansen. Waarbij integraal, samenhangend en overzichtelijk een aanbod van komt van interventies gericht op achterstanden met de focus op laaggeletterdheid, waarbij de beschikbare financiën ook integraal, in samenhang en duurzaam worden ingezet. Gelijke Kansen beleid Gorinchem (GKG).

Dit Gelijke Kansen beleid Gorinchem (GKG) wordt eind 2022, begin 2023 aan de Raad gepresenteerd.

Verdeling OAB middelen 2022

Onderstaand interventies bekostigd vanuit de OAB middelen.

Taalpaleis en Taalburcht

Taalburcht is bestemd voor leerlingen (max 10) in groep 1 en 2 en deel groep 3 die de Nederlandse taal (nog) niet goed beheersen. Leerlingen volgen twee dagdelen per week extra onderwijs (gevestigd op de brede school Schuttersplein). Deze kinderen kunnen meestal doorstromen naar het reguliere basisonderwijs i.p.v. het speciaal onderwijs.

Taalpaleis is bestemd voor leerlingen in groep 3 en 4 (max 10) die ernstig stagneren in het aanvankelijke leesproces (gevestigd op het Gildenplein). Naast de ondersteuning op leerling niveau worden leerkrachten (van de deelnemende scholen) geschoold op de wijze hoe de toegepaste methodiek van Taalpaleis en Taalburcht ingepast kan worden binnen de eigen didactiek.

Stichting Zieke Docenten

Een initiatief van Gorinchemse kunstenaars die door Corona op zoek zijn gegaan naar alternatieven om hun talenten in te zetten. Doordat er een tekort is aan leraren en kinderen die naar huis worden gestuurd bij ziekte pleiten zij ervoor dat leraren vervangen kunnen worden door kunstenaars die zijn opgeleid en tevens een bevoegdheid hebben of onder bevoegdheid van anderen lessen kunnen geven. Hiermee creëren ze werk voor de kunstenaar door de koppeling te maken met het onderwijs en extra ‘leerkrachten’ voor de klas. Een ‘zieke’ win-win dus.

Stichting Logos/Samenwerkingsverband Driegang, Logopedie

De logopedische screening is preventief in te zetten voor specifiek die kinderen met een risico op een achterstand.

Kinderopvang

Alle kinderen in onze stad met een VE-indicatie, die gebruik maken van de opvang, hebben een VE-plek³. Alexandra en de Kinderkamer vangen ook VE-kinderen uit Gorinchem op.

De opvanginstellingen zijn allen erkend als voorschoollocatie. Zij moeten werken volgens het toezichtskader kinderopvang. De onderwijsinspectie controleert de opvanginstellingen op het onderwijsprogramma. De gemeente is verantwoordelijk voor de bekostiging van de VE-geïndiceerde kinderen.

Stichting Kinderopvang Gorinchem (SKG)

Vanuit de wettelijke verantwoording om de bekostiging van VE-geïndiceerde kinderen een plaats ter beschikking te stellen vraagt SKG subsidie aan. Er zijn verschillende categorieën: kinderen met VVE indicatie, - met recht Kinderopvangtoeslag of 'niets' (commerciële opvang).

SKG heeft haar kwaliteit op orde. SKG deelt en ondersteunt andere VVE opvanglocaties met haar kennis.

³ Zie onderwijsmonitor. Ruim acht op de tien kinderen in de leeftijd 2 en 3 jaar (85%) bezoekt een kinderopvanginstelling. Twee derde (66%, was 48%) van alle door Jong JGZ ve-geïndiceerde kinderen bezoekt een voorschool (116/177). Het bereik is daarmee **66%** - ruim hoger dan de vorige meting (48%).

Aanlegsteiger (Stichting Jeugdhaven)

In 2021 heeft de Aanlegsteiger subsidie aangevraagd, waarvan een deel voor de exploitatie van de buurthuisfunctie en voor de opvang. Zij vangen 56 peuters op, waarvan 16 VE geïndiceerd.

Stichting Logos in samenwerking met SKG, voorschool op Samen Onderweg van Goudoeverstraat

10 Kinderen tussen 2 en 4 jaar gaan naar de voorschool. Deze kinderen volgen VVE erkende programma's. Ouders worden actief betrokken.

De bibliotheek heeft een subsidie voor schooljaar 21-22 gehad om ouderparticipatie te bevorderen. Deze pilot vindt plaats op deze locatie aan de Goudoeverstraat. Een consulent van de bibliotheek ondersteunt de ouders bij het voorlezen thuis aan de kinderen. In 2022 wordt deze pilot geëvalueerd.

Pilot Stichting OVO/SKG zorg coördinator VVE

In het kader van Kansengelijkheid heeft de intern begeleider van de JP Waale, samen met de kinderopvang een praktijkonderzoek gedaan naar de overgang van voorschool naar vroegschool. Uit dit onderzoek komt de aanbeveling om vroeg signalering 'professioneler' en dicht bij het kind en gezin te plaatsen. Dit kan met een zogenaamde 'VVE zorgcoördinator'.

Onderwijsmonitor

De inspectie van het onderwijs houdt toezicht op de wijze waarop de gemeente de verplichtingen aangaande het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid nakomt. De gegevens hiervoor worden uit de onderwijsmonitor Gorinchem gehaald. Deze monitor geeft inzicht in het aantal VVE doelgroepkinderen, het aantal VVE-locaties, de deelname aan voor- en vroegschoolse voorzieningen en het bereik van VVE in de eigen gemeente⁴.

Mede op verzoek van de onderwijsbesturen wordt de monitor in 2021-2022 uitgebreid met data vanuit het voortgezet onderwijs die betrekking hebben op laaggeletterdheid.

Projecten van de stichting de Inspiratie Compagnie in gemeente Gorinchem

De Limonadebrigade is onderdeel van deze stichting en verzorgt het mamma en peuter café. Tijdens deze ochtenden sluiten diverse vrouwen, van verschillende nationaliteiten aan. Deze organisatie heeft voor 2021 en 2022 concrete activiteiten (met begroting) en de daarbij behorende VVE doelen geformuleerd die onder de drie wetsartikelen vallen van OAB.

Daarnaast is de stichting begonnen met de opvoedondersteuning in de Rozenobel. Hier worden activiteiten ter ondersteuning van het lezen gegeven.

SKG "Carrousel"

De activiteiten Carrousel is een cultureel aanbod welke naast de reguliere Buitenschoolse Opvang (BSO) plaatsvindt. De Carrousel is met name bedoeld voor (extra) talentontwikkeling voor alle kinderen na schooltijd.

Schakelactiviteiten

Middelen die ingezet worden om extra ondersteuning voor individuele kinderen uit Gorinchem te bekostigen, zoals een Zomerschool. Gemiddeld maken 10 kinderen uit Gorinchem van deze voorziening gebruik. Buiten de extra Zomerscholen om, die in het kader van achterstanden door Corona, plaats hebben gevonden.

⁴⁴ Zie onderwijsmonitor 2020-2021

ZAT 0-6 jaar

Het doel van het Zorg Advies Team, ZAT 0-6 jarigen is het zo vroeg mogelijk signaleren van mogelijke ontwikkelings- en/of opvoedingsproblemen, zodat tijdig ondersteuning, begeleiding en verwijzing kan plaatsvinden. Deze bijeenkomsten vinden plaats onder begeleiding van een orthopedagoog.

CED groep, project Boekenpret en Verteltas

De Bibliotheek AanZet locatie Gorinchem en de CED-Groep werken al jaren samen bij het uitvoeren van het project Boekenpret in de gemeente Gorinchem.

De deelnemende peuterspeelzalen en basisscholen krijgen de gelegenheid om voorleesprojecten uit te voeren. Ook worden er twee themabijeenkomsten voor ouders georganiseerd waarbij afstemming plaatsvindt met het project Boekstart.

Waardering onderwijsinspectie

De onderwijsinspectie houdt toezicht op de wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente. De gemeente behaalt de hoogste status en voldoet daarmee ruimschoots aan haar verantwoordelijkheid.

Onderstaande interventies worden uit de Middelen Nationaal Programma Onderwijs bekostigd.

Vooruitlopend op de volledige besteding zijn onderstaande subsidies aangevraagd. De besteding van de middelen vindt plaatst in overleg met het onderwijs en de opvang.

Media Wijsheid The Mall

Jongerenwerk The Mall geeft mediatraining aan Gorinchemse jongeren (en ouders) van 10 tot 16 jaar. Doel om wijs te leren omgaan met socialmedia.

Scholen en (zorg)professionals worden geïnformeerd en benaderd om actief mee te werken. Een aantal scholen maakt structureel gebruik van dit aanbod. De subsidie werd voorheen uit het budget 'jeugd' bekostigd. Door tekorten in dit budget wordt voorlopig gebruik gemaakt van incidentele middelen.

Leernetwerk sociaal domein

Binnen de werkgroep VVE is de vraag ontstaan welke partners betrokken zijn bij vroegsignalering. Dit raakt het Sociaal Domein en daarmee ook de beleidsmedewerkers vanuit jeugd. Het leernetwerk heeft als doel om korte lijnen te hebben in de communicatie tussen alle partners die betrokken zijn bij vroegsignalering. De bevindingen uit dit leernetwerk worden meegenomen binnen het Gelijke Kansen Beleid Gorinchem.

Bijdrage SWV 'Doorontwikkeling agenda inclusief onderwijs'

De samenwerkingsverbanden onderwijs hebben de gemeenten (REA) geadviseerd te investeren in méér inclusief onderwijs omdat dit regionaal en landelijk hét thema is waaraan wordt gewerkt. Dit betekent dat er een verbinding gelegd gaat worden met de ontwikkelagenda méér inclusief onderwijs. Concreet is het voorstel om een projectleider aan te stellen die de ontwikkelagenda in een stroomversnelling brengt.

Stichting OVO, ondersteuning op drie achterstandsscholen.

Stichting OVO heeft een drietal 'achterstandsscholen' De Anne Frank school, de Poorter en JP De Waale. Ze hebben naast het vervullen van vacatures, ook steeds meer te maken met achterstanden op taal en sociaal welbevinden. De scholen gaan een samenwerking aan met de Stichting Zieke

docenten. Hierdoor wordt het mogelijk de kinderen onderwijs te blijven aanbieden in een contextrijke leeromgeving.

Inzet Onderwijsopvoeding JGZ

Pedagogisch adviseur jeugd psychosociaal

Doelstelling: het realiseren van een vast spreekuur dat wekelijks op een locatie (Omnia college heeft aangegeven beschikbaar te willen zijn) voor heel Gorinchem kan worden gehouden, voor jongeren die tussen wal en schip lijken te vallen qua hulpverlening en ondersteuning.

Jongeren die psychosociale hulp nodig hebben, waarbij de problematiek te heftig is voor de ondersteuning die Jong JGZ vanuit het BasisTakenPakket (BTP) kan bieden, maar te 'licht' voor doorverwijzing naar Sociaal Team/ psycholoog. Tevens kan het een tijdelijke mogelijkheid bieden indien een jongere is verwezen naar andere hulpverlening, maar op een wachtlijst komt. Hierbij in acht nemend dat de problematiek nog in het hulpverleningskader valt van de pedagogisch adviseur.

Er is geen budget vanuit jeugd beschikbaar. Voorstel om deze vanuit de NPO middelen te bekostigen.

BreakSquad

BreakSquad is een dansgroep die naast dans (op Olympisch niveau) workshops verzorgt voor het onderwijs, gericht op talentontwikkeling. Ze zijn met name rolmodel voor kinderen met achterstanden. De workshops worden gegeven aan het Primair en Voortgezet onderwijs. De workshops worden gerelateerd aan taal en wat te doen als je een motorische achterstand hebt.

Een aantal rolmodellen uit deze stichting is actief betrokken bij de ontwikkeling van Gelijke Kansen Gorinchem Beleid.

Deze subsidie wordt gegeven in het kader van Motivational speeches, gegeven door Jeroen van der Linden, met daaraan gekoppeld taalopdrachten in groep 8.

Lyceum, inzet op sociaal emotioneel welbevinden.

De leerlingen hebben tijdens de lockdowns de school als ontmoetingsplaats gemist. Een aantal van hen krijgt extra ondersteuning vanuit het ondersteuningsteam, vanwege somberheidsklachten en soms zelf depressieklachten. Daarnaast ziet de school bij veel leerlingen vormen van stress en paniek. De crisis heeft invloed op drie schooljaren en de gevolgen liggen op een veel dieper niveau dan alleen de cognitieve achterstanden die zijn ontstaan.

Het eigen budget van Lyceum Oudehoven is voor dit schooljaar besteed. Daarom doen ze een beroep op de gemeente om ondersteuning (1011 leerlingen).

Het geld wordt besteed aan activiteiten die gericht zijn op groepsvorming, het vergroten van motivatie en het herstellen van de emotionele schade die is opgelopen in de afgelopen jaren.

Tot slot:

Als gemeente zijn we 'Mogelijkmakers'. Voor 2022/2023 ligt er een 'mogelijkheid' om samen met partners zoals het onderwijs, opvang, jeugdzorg, bibliotheek, jongerenwerk, zieke docenten, de Limonadebrigade, buurthuizen en anderen tot aangepast beleid te komen.

Gelijke Kansen Beleid, waarmee we aansluiten bij de volgende doelstellingen:

- Voorkomen van leerachterstanden
- Alle jongeren doen mee (nog meer inclusief onderwijs)
- Effectievere inzet van budgetten.

